

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructæ

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

533. An setens impedimentum vitæ clericalis, aut aliam incapacitatem in ordine ad obtinendam pensionem, nihilominus pensionem illi reservat, censeatur cum tali dispensare, si aliàs in illo ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

religiosi, quàm aliorum ordinum alumni per professionem. Contrarium tradit Ventrigl. to. 2. annot. 11. §. 3. n. 23. his ferè verbis: possunt retinere pensiones, imò & beneficia, quæ habebant ante ingressum Patres societatis Jesu: post emissã vota simplicia ante professionem, ut probat Novar. *Lucerna regular. v. Jesuita. n. 41. & 40.* Ratio est, ut idem Ventrigl. prosequitur, quòd licet per illa vota, quantum in eis est, maneant perpetuò obstricti societati, & dicantur verè religiosi, tamen quò ad ipsam societatem & Generalem non manent adeo ligati, ut non possint dimitti cum causa, etiam sine eorum culpa, merito, ut prædicta libertas societati concessa perpetuò seruetur, provisum fuit, quòd eis liceat beneficia & bona retinere. hæc ille. Verùm de hoc melius statues, ubi legeris, quæ dicta sunt supra, ubi de retentione & obtentione beneficiorum sæcularium, & dicenda inferiùs, ubi de extinctione pensionis per ingressum in religionem. Porro si regularis dispensatus fuisse ad obtinendum beneficium sæculare, & postea illud resignaret cum reservatione pensionis, non indigere illum novã dispensatione ad obtinendam illam pensionem, eò quod pensio illa subrogetur loco beneficii, tradit idem Tond. l. c. n. 16. ex Corrad. in pr. dispens. Apost. l. 6. c. 1. n. 38. licet is dicat, officiales Romanæ Curie tenere, quòd exigatur nova ad hoc dispensatio.

3. Respondeo de cetero non esse novum, præsertim curialibus Romanæ Curie, Papam frequenter reservasse pensiones super fructibus beneficiorum sæcularium tam monacho, quàm cuivis regulari, ac etiam Equitibus Hierosolymitanis, expressã tamen eorum qualitate, ut sic appareat, ipsum Papam ex certa scientia dictam pensionem illis personis reservasse, ex eo, quòd sic Papa reservando censeatur dispensare, ita ut prædicta pensio in iis personis non subsistat in tantum, in quantum non fuerit qualitas illarum expressã, tradit Corrad. in pr. benef. l. 1. c. 5. n. 223. & 224. Et licet negari nequeat, quin Cancellaria Apostolica possit etiam de super dare expressam dispensationem, si judicaret illam expedire, regulariter tamen, expresso statu regularitatis pensionarii, non requiritur expressa dispensatio pro validitate hujusmodi reservationis pensionis. Quòd quidem nedum procedit in regularibus militaribus, sed etiam in claustralibus, etiam super fructibus beneficiorum sæcularium. Corrad. l. c. n. 234. subiciens quoque formulam literarum juxta stylum Romanæ Curie, quibus regulari non militi reservetur talis pensio, pro ut & aliam formulam pro milite Hierosolymitano posuerat loc. cit. n. 229.

Quaestio 530. An religiosus citra dispensationem ex consensu sui Prælati seu Superioris obtinere valeat pensionem super beneficio regulari?

1. Respondeo primò: Quantum ut ex parte sua, capax est talis pensionis, quia capax est beneficii illius; quia tamen regularis Superior non habet potestatem beneficiis regularibus imponendi pensionem, juxta clem. unic. de suppl. negl. prælat. & Archid. in c. fin. de off. ordinar. in 6. hac de causã regularis obtinere nequit dictam pensionem, Castrop. cit. p. 11. §. 3. n. 9. citans Sanch. in decal. l. 7. c. 29. n. 95.

2. Respondeo secundò: potest nihilominus pensio improprie talis, hoc est, quæ non beneficio, sed ipsi beneficiario esset imposta concedi ab Abbate alicui ejus religioso; cum nihil verat, Abbatem beneficium regulare conferre religioso, obligando illum, ut alteri religioso vel monasterio det partem

fructuum, siquidem ille religiosus beneficiatus sub obedientia Abbatis manet, & ex ejus tacita voluntate fructus beneficii expendit, & cum Abbati placuerit, poterit à beneficio removeri. Castrop. loc. cit. citato Sanch. ubi ante n. 99. contra Less. l. 7. c. 4. n. 94. apud Tond. Castrop. cui probabile videtur, eo ipso, quòd religiosus constituatur Parochus, constitui administratorem ab Abbate independentem tam beneficii, quàm omnium fructuum illius, ac proinde nec impropriam talem pensionem posse concedi alteri super fructibus illius beneficii.

Quaestio 531. An Episcopus capax sit pensionis citra dispensationem?

Respondeo negativè. Corrad. pr. benef. l. 5. c. 6. n. 37. hisce expressis: quòd ad Episcopum certum est, illum non esse capax pensionis, qui nec potest retinere sibi reservatam ante promotionem ad Episcopatum sine speciali dispensatione. citat pro hoc Rot. decis. 233. n. 1. p. 1. divers.

Quaestio 532. An habens impedimentum non tollibile, v. g. cæcus, mutus, vel legere nesciens recitandi officium B. Virginis, ad quod obligatur pensionarius, ut dicitur paulo post, sit capax obtinendæ pensionis clericalis?

Respondeo Filiuc. in append. posth. rr. 42. c. 3. q. 7. talem incapax esse, factã tamen ei reservationem pensionis talis esse nullam, nisi fiat ab eo, qui impedimentum scit, & in eo dispensare potest, vel obligationem illam recitandi officii in æquivalentem commutare, & hinc Episcopum posse taliter impeditis conferre pensiones, quia potest de rationabili causã obligationem illam in aliam mutare.

Quaestio 533. An sciens impedimentum vitæ clericalis, aut aliam incapacitatem in ordine ad obtinendam pensionem, nihilominus pensionem illi reservat, censeatur cum tali dispensare, si alias in illo impedimento dispensare potest, aut, si non potest, iam ipse quàm impetrans ab eo pensionem peccet?

1. Respondeo ad primum affirmativè, nullus enim censeatur velle facere actum nullum vel malum, juxta ea, quæ tradunt Paril. de confidentia. q. 75. & Alciatus de præsump. reg. 3. præsump. 1. & seq. adeòque, cum constituere seu reservare pensionem impedito seu incapaci absque voluntate tollendi impedimentum, sit actus malus & irrationabilis, non debet præsumi in eo, qui alias dispensando tale impedimentum tollere potest; & vel minime in Papa, pro quo omnia jura semper in bonum capiunt præsumptionem. Ita Filiuc. loc. cit. q. 8.

2. Respondeo ad secundum: Sciens conferens pensionem illius incapaci, cum quo & ipse dispensare nequit, & quem ab alio, aut nisi difficulter dispensandum novit, peccat graviter; cum conferre alicui aliquid, ad quòd legitime obtinendum & retinendum is impedimentum habet non tollibile, sit actus in re gravi valde repugnans rationi, Filiuc. loc. cit. q. 10. in fine. citans Covarr. in c. alma mater. p. 1. §. 7. nu. 1. Præmittit tamen ibidem Filiuc. non peccaturum talem reservantem pensionem, si sciat reservatarium facile aliunde dispensandum, & in istam spem citra omnem contemptum reservet pensionem. Unde & sequi videtur (quæ erat tertia pars quaestionis) nec peccare talem impetrantem istam pensionem à potente quidem illam reservare, non potente tamen in isto impedimento dispensare, dum ipse novit de facili impetraturum dispensationem.

fatorem aliunde, & vult eam procurare. Verumtamen non videtur, quomodo ista cohæreant cum illis, quæ idem Filiuc. habet *loc. cit. q. 5. §. 3.* ubi qui impetrat pensionem à sciente impedimentum pensionarii, validè quidem eam obtinet, licet uterque peccet, si conferens sit inferior Papæ, aut non possit in eo impedimento dispensare; nisi forte id intelligi velit de conferente & impetrante, dum scitur, nec aliunde, nisi forte ægrè dispensandum. Sed quomodo & tunc conferetur & impetrabitur dicta pensio validè? cum ne quidem validè conferatur, dum scitur reservatarius pensionis in capax aliunde impetraturus pensionem juxta dicta supra, ubi ad validam reservationem requisivimus clericatum actu eo tempore, quo fit reservatio.

De obligationibus pensionarij.

Questio 534. An, quando, & qualiter veniatur pensionarius justificare seu probare non excessum pensionis?

Respondeo ad primum & secundum primò juxta dicta supra, ubi de reductione pensionis, justificandam à pensionario, seu agente ad pensionem tam clausulam illam: *modò centum remaneant pro Rectore, & mille pro Episcopo*, (cujus varias ampliationes vide *ibidem*) quàm clausulam illam: *dummodo omnes simul pensiones non excedant tertiam partem, &c. vel medietatem fructuum, aut aliam talem partem, &c.* cum sit ejusdem nature, cujus est prædicta, & gratiam non minus reddat conditionatam, quàm illa, & quidem de tempore reservationis. *Ventrigl. loc. cit. n. 60.* citans *Gig. de pens. q. 85.* *Campanil. in var. juris rubric. rub. 11. c. 13. n. 88.* ac præcipuè *Theod. de Rubeis in singul. Rot. 10. 2. p. 4. conclus. 316. n. 1. & conclus. 324. n. 1.* Idque, etiam si hæc clausula in supplicatione non adsit, sed tantum in literis, quarum forma est attendenda ad effectum justificationis. *Ventrigl. ibid.* atque ita executorem in causa pensionis non posse procedere ad executionem, compellendo titulare ad solutionem ad favorem pensionarij, qui non est in quasi possessione exigendi, non justificatà eadem clausula per ipsum pensionarium, fuscè ostendit & probat *Ventrigl. ibid. n. 61.*

2. Respondeo secundò: Dum titularis agit petitorio, allegans, se non teneri ad pensionem, quia reservatio est nulla, pensionario incumbit onus probandi, quòd rot remaneant pro titulari; neque in hoc casu ejus quasi possessio eum liberat ab onere probandi, sed tantum operatur, ut pendente lite ei non possit solutio retardari; & hoc, si agatur cum eo, qui consensit reservationi pensionis, siue cum ejus successore, *Lott. l. 2. q. 38. à n. 72.* *Ventrigl. loc. cit. n. 59.* *Garc. p. 1. c. 5. n. 456. & 458.* citans plures *Rotæ* decision. quamvis id ipsum distinguat *n. 484.* ut procedat, dum sumus in casu nullitatis, si dicta conditio dummodo non subsistit; secus verò, ubi sumus in casu reductionis pensionis, in quo ait, onus probationis incumbere titulari prætendenti esse reducendam, eò quòd pensionarius habeat fundatam intentionem suam in reservatione pensionis, donec ex adverso ostendatur, non esse locum tantæ pensioni. Idque non solum procedere in petitorio, sed etiam judicio executorio, in quo titularis cogi possit ad solutionem integræ pensionis, nisi probeat esse lo-

cum reductioni, ait *Garc. n. 485.* qualiter autem limitanda hæc ulterius, vide dicenda *quælibet. seq.*

3. Respondeo tertio: Dum tamen pensionarius agit possessorio, estque in quasi possessione exigendi, deobligatur à probatione & justificatione dictarum clausularum, & incumbit onus probandi titulari, quòd non remaneant tot; quasi enim possessio relevat ab onere probandi, etiam absque eo, quòd teneatur causam suæ possessionis justificare. *Lott. loc. cit. n. 73.* *Garc. p. 1. c. 5. n. 464.* *Ventrigl. loc. cit. n. 55. & 58.* Proceditque idipsum etiam in ordine ad consequendam pensionem, etiam contra successorem. *Ventrigl. cit. n. 55.* citans *Gig. q. 47. n. 10.*

4. Respondeo quarto: Ad deobligandum quoque pensionarium ab onere justificandi dictas clausulas, adhibetur confessio titularis super valore per ascensum sub narrativa præambulæ informationis & cum juramento, quo in casu, licet clausula illa dummodo operetur effectum conservandi justitiam gratiæ, nihilominus istius justificatio resultat ex hujusmodi confessione. Ita *Lott. loc. cit. n. 49.* & ex eo *Ventrigl. loc. cit. n. 57.* citantes *Rotam in Roman. pens. 15. Jan. 1627.*

5. Respondeo ad tertium primò juxta eadem dicta superius: Probationes dictarum clausularum, seu valoris pensionis debere esse plenas ac concludentes, ita ut ad effectum justificationis clausularum dictarum seu valoris non sufficiat vox publica & fama, etsi alias per eam sufficienter probeatur valor. *Ventrigl. to. 2. annot. 11. §. 1. n. 56.* *Garc. p. 1. c. 5. n. 473.* citans *Parif. l. 6. q. 2. n. 25.* *Zechum & plures Rotæ* decis. *Barb. de clausulis claus. 47. n. 2. & 3.* *Lott. l. 1. q. 38. n. 44. & l. 1. q. 43. à n. 1.* ubi: cum probatio incumbit pensionario, jam supponitur, agi de narrativa ipsius affirmativè concepta, & in qua fundata est Papæ intentio, propterea exigitur plena ac concludens probatio (Secus, ac dum agitur de narrativa, quæ ob id solum verificanda, quia est pars gratiæ, eò quòd ita fuerit narratum, quo casu sufficeret semiplena probatio, *Lott. ibid. n. 3.*) ac præcipuè, si agatur de pensione reservata adhuc pleno beneficio, quo casu fit punctualis fructuum narratio. Item, si agatur de justificatione clausulæ dummodo, adeo, ut tunc consensus titularis præstitus pensioni hanc necessitatem non excludat; cum & ille per dictam clausulam sit qualificatus. *Lott. cit. q. 43. n. 9.* Et licet cessante dicta clausula consensus ille titularis necessitatem hanc concludenter probandi valorem remittat, non extenditur tamen ille ad successorem primi consentientis, non quia & is non censetur etiam consensisse tacitè contrahendo, dum nimirum illud beneficium jam gravatum acceptat; sed quia cum illo consensu expresso primi illius titularis concurrat in eodem simultanea quadam confessio tanti valoris ex correspondivitate gratiæ contentæ sub eadem supplicatione, quæ confessio cessat in successore, & cui ideo non obstat propria confessio sui antecessoris. *Lott. ibidem n. 5. & 6.*

6. Respondeo ad tertium secundò: Probatio itaque hæc (nisi sit in confesso penes titularem) proferenda vel est ex scripturis authenticis eam concludentibus, ut cum agitur de pensione reservata super canonicatu vel præbenda in Collegiata, & exhibentur libri capitulares, in quibus singulatim notantur omnes distributiones & emolumenta, quæ repartiantur inter præbendatos singulos. *Lott. l. 1. q. 43. n. 8. & 9.* Aut per testes, qui etiam